

Komentář Odborného panelu

3.1 Basic Medicine

Komentář vypracoval: Prof. MUDr. Jiří Forejt, DrSc.

Datum zpracování: 12.7.2019

I.

Úvodní komentář vyjadřující se k relevanci bibliometrie pro daný obor, k relevanci využití analyzované databáze, případně další komentáře týkající se bibliometrie obecně a k poskytnutým statistikám.

I.

Význam bibliometrie pro obor „Basic medicine“ je nezpochybnitelný. V kombinaci s „peer review“ může relativně objektivně zhodnotit přínos k rozvoji oboru na národní i mezinárodní úrovni. Zhodnocení je možné realizovat na celorepublikové úrovni, na úrovni výzkumných organizací, jednotlivých týmů i individuálních vědeckých pracovníků. Z tohoto hlediska je tedy důležitá otázka jaký je cíl současné analýzy. Odpověď lze nalézt v příloze „Popis podkladu OBORY-WoS“ v odstavci 2.4. Předmětem analýzy není hodnocení produktivity oborů ani výzkumných organizací, ale rozdělení článků do pásem podle citovanosti časopisů, ve kterých jsou publikovány. Domníváme se, že se jedná o minimalistické zadání, cílem by mělo být vyhotovení bibliometrických podkladů pro hodnocení oborů, ústavů i jednotlivých vědeckých pracovníků formou peer review. Z tohoto hlediska jsou bibliometrické podklady neúplné, i když oproti poslední analýze přibyly velmi užitečné informace o podílu autorů z ČR na článcích s mezinárodní účastí (Reprint author z ČR (O7). Například, velmi žádoucí by byl rozbor nákladů na jednotlivé obory v porovnání se zeměmi EU a zvláště v rámci V4. Je logické, že vědecká produkce oborech jako je Basic medicine koreluje s výší finanční podpory a otázkou je, jaká je efektivita využití existující podpory relativně k pracovištím v zahraničí.

Větší péče by se měla věnovat formální prezentaci výsledků statistických analýz. Z principu by měla být každá tabulka a graf spolu s legendami sebevysvětlující. Forma tabulek „Nejvýznamnější organizace v oboru...“ je matoucí, jak lze dokumentovat na příkladu 1. decilu. Tabulka prvního decilu udává celkový počet výsledků 168, ale podíly v procentech jednotlivých VO neodpovídají jejich počtu. Navíc součet všech podílů není 100%. Vysvětlení je, že podíl se nepočítá z celkového počtu výsledků ale z počtu publikací 152, který lze nalézt pouze na grafu O1. Takže podíl se počítá z výsledků ale vztahených k publikacím, což je poněkud nelogické a vysvětluje paradox, že součet podílů je 111% a ne očekávaných 100%.

Využití databáze SCOPUS pro Basic medicine a obecně pro přírodní vědy je problematické a odborný panel nedoporučil jeho aplikaci k hodnocení. Důvodem je, že na rozdíl od WoS obsahuje velké množství časopisů v nízkou až pochybnou kvalitou, což zkresleně působí na stanovení kritérií kvality a jejich porovnávání.

II.

Odborný komentář hodnotící výsledky daného oboru ve vztahu k mezinárodnímu prostředí a zvláště k EU15.

Srovnání publikací v Basic medicine měřeno kvalitou časopisů, ve kterých články vycházejí je pro ČR lepší než je z grafu O2 na první pohled patrné. Důvodem ale zároveň slabinou výzkumu v ČR je vysoký podíl prací ve 4. kvartilu, které mají na rozdíl od prací z EU i ze světa u nás největší podíl. Pokud bychom ze srovnání ČR, EU a Svět vyloučili práce z Q4, pak by se poměr EU:ČR v Q1 změnil ze 42:22 na mnohem příznivější 46:34 a ve Q2 by se poměry dokonce vyrovnaly. To znamená, že ta lepší část výzkumu ČR je dobře srovnatelná s evropskou/světovou úrovní, ale průměry zatěžuje přemíra prací v nejhůře citovaných časopisech. Že se bohužel mnohdy jedná o publikační balast je zřejmé, i když je možné v Q4 nalézt výjimky dobře citovaných prací, které ale jenom potvrzují pravidlo. O jak obrovský rozdíl v dopadu prací z Q4 se jedná je zjevné z 40-násobně nižšího AIS v porovnání s Q3. Exces prací v Q4 je také z převážné většiny příčinou nelichotivého mezinárodního srovnání mediánů.

Takto zaměřené hodnocení srovnává potenciální kvalitu výstupů výzkumu, ale neříká nic o produktivitě výzkumu v ČR ve srovnání se světem. Pro takové hodnocení by bylo třeba výsledky normalizovat vzhledem velikosti výzkumné základny a vzhledem k finančním nákladům investovaným do daného oboru.

III.

Odborný komentář obsahující komentář k excelenci v daném oboru a též ve vazbě na výzkumné organizace, které se na nich podílejí.

Za určitý znak excelence v oboru lze považovat umístění VO mezi deseti pracovišti v prvním decilu. To značí, že dané pracoviště je schopné vytvořit práce, které obstojí v kompetici v těch nejprestižnějších časopisech oboru. Neméně důležité pro kritérium excelence konkrétní výzkumné organizace ale je, jaký je poměr těchto špičkových publikací v celkové publikační aktivitě pracoviště. Tady evidentně chybí srovnání Q1 až Q4 alespoň pro ta pracoviště, která se umístila v seznamu 1. decilu. Tak například UK má bezprecedentně největší počet prací v 1. decilu, ale také má největší počet (podíl?) článků v Q4. Pro vazbu na VO by bylo žádoucí důsledně rozdělit výsledky univerzit na jednotlivé fakulty, mezi kterými mohou být výrazné rozdíly, a které by se lépe srovnávaly s neuniverzitními pracovišti.

IV.

Odborný komentář stručně shrnující poznatky o úrovni daného oboru v ČR.

Souhrnem lze konstatovat, že celková úroveň oboru Basic medicine je velmi dobrá a špičková pracoviště dosahují kvality výstupů, které obstojí ve srovnání se světovým průměrem. Nezdavým jevem je trvající exces prací v časopisech ve čtvrtém kvartilu, které

snižují AIS medián, mají minimální odezvu a jsou zřejmě důsledkem snahy o zvýšení počtu publikací k obhájení grantové podpory. Bylo by vhodné apelovat na GAČR a všechny ostatní poskytovatele, aby publikace v této nejnižší kategorii posuzovali spíše jako znak nedobré úrovně pracoviště při rozhodování o udělení podpory.

V.

Odborný komentář vyjadřující se k významu analýz typu autorství ve vazbě na daný obor (kolektiv autorů 30+, reprint autor, mezinárodní spolupráce).

Doplnění autorství (korespondující/reprint autor) a analýza mezinárodní spolupráce je přínosem pro celkové hodnocení oboru. Velmi zajímavé je zjištění, že 82% prací v prvním decilu bylo vytvořeno v rámci mezinárodní spolupráce, ale z dostupných dat není jasné jaké procento těchto mezinárodních prací má českého reprint autora/ku. Víme jen, že 38% ze všech prací v 1. decilu má českého reprint autora. Rozdělení na články s 30+ autory a vyčlenění prací ve sbornících není v tomto oboru zásadním přínosem.

VI.

Odborný komentář vyjadřující se k významu a závěrům doplňkových analýz a informací pro obor (vyžádané analýzy na úroveň WoS Category, odděleně zasílané referenční údaje o velikosti VO)

Bez komentáře.

VII. (doplňěk pouze pro 5. a 6. Oborovou skupinu)

Odborný komentář k vyžádané doplňkové reanalýze výsledků. Na základě požadavků z minulého roku byla dána garantům bibliometrické analýzy v oborových skupinách 5 a 6 možnost označit ty výsledky, o kterých se domnívají, že do oboru věcně nepatří. Odborný komentář se soustředí na analýzy takto vygenerovaných doplňkových podkladů a jejich závěry ve vztahu ke standardizovanému hodnocení pro úroveň FORD.

Bez komentáře.